

MINISTAR VANJSKIH POSLOVA TURSKE U POVODU SLUŽBENOG POSJETA HRVATSKOJ

Turska i Hrvatska - saveznici na putu prema Europskoj uniji

Odnosi Hrvatske i Turske sežu daleko u povijest. Ova su se dva naroda susrela mnogo ranije nego što se misli, već početkom 7. stoljeća, budući da znamo da su se Hrvati i turkijski narod Avari upravo tada sukobili u istočnim Alpama. Upravo od tog doba započinje kulturna interakcija ova dva naroda. Zbog toga ne čudi da danas u hrvatskom jeziku postoji mnogo turskih riječi. Neporeciva je činjenica da su stoljećima ova dva naroda bila u bliskim odnosima i dobro se poznavala.

Dobri primjeri koji odražavaju povijest naših odnosa su zgrada, koja se od 1891. godine pa sve do kraja 1. svjetskog rata koristila u Rijeci kao Osmanskim konzulat na čelu s konzulom Nikolajem Nikolaidesom, i danas je među Riječanima poznata kao Turska kuća; i knjiga o toj zgradi koja je nastala na inicijativu Tursko-hrvatskog društva prijateljstva u Rijeci.

Jednako tako, povijesni spomenici poput hamama u gradu Iloku, mauzoleja u Đakovu, kule i groblja u Drnišu, nose otisak zajedničke prošlosti. Restauracija ovih spomenika ima veliku važnost u oživljavanju povijesti.

Velik broj rukopisa iz perioda Osmanskog Carstva nalazi se u Državnom arhivu u Dubrovniku. Za vrijeme prošlogodišnjeg posjeta turskog predsjednika Abdullaha Güla Hrvatskoj obnovljen je Protokol o suradnji između Hrvatskog državnog arhiva i turske Glavne direkcije državnog arhiva, uz čiju će pomoć djela u Dubrovniku obogatiti svijet suvremene znanosti.

Padom komunizma u Europi, završetkom Hladnog rata i proglašenjem neovisnosti Hrvatske otvorena je nova stranica u odnosima Turske i Hrvatske. Ove zemlje, u mnogočemu zajedničkih interesa i sličnih svjetonazora, jasno pokazuju koliki su dug put prešle u kratkom razdoblju od 10-15 godina.

Bilateralni odnosi na političkom, vojnom i gospodarskom planu napreduju iz dana u dan. S druge pak strane, vlade objiju država podržavaju jedna drugu na diplomatskoj razini.

Pristupi dviju zemalja regionalnim i lokalnim pitanjima u velikoj se mjeri poklapaju.

I zaista, danas se Turska i Hrvatska nalaze u poziciji saveznika unutar NATO-a te vide Sjevernoatlantski savez kao osnovni element mira i stabilizacije na Europskom kontinentu.

Prava je slučajnost da su Hrvatska i Turska započele pregovore za članstvo u Europskoj uniji istoga dana, 3. listopada 2005. Trenutačno se samo dvije zemlje - Turska i Hrvatska - nalaze u ulozi pregovaratelja za članstvo u Europskoj uniji, što nam je dalo priliku da unaprijedimo suradnju naših dviju zemalja.

Uz to, zadovoljni smo što Hrvatska i Turska imaju zajednički stav u mnogim pitanjima koja se tiču jugoistočne Europe, počevši od pitanja Bosne i Hercegovine, i što vidimo da suradnju na tom području. Sa stajališta naše zemlje, Hrvatska je zemlja od velike važnosti zbog svog strateškog položaja u jugoistočnoj Europi. Geografski položaj u središtu potencijalnih kriznih točaka u regiji uvrtio je Hrvatsku među najvažnije aktere jugoistočne Europe.

Prvi predsjednik Republike Turske, Mustafa Kemal Atatürk, sudjelovao je 1931. godine na Balkanskoj konferenciji te istaknuo važnost suradnje balkanskih naroda na području kulture i civilizacije te, unatoč bolnim uspoimenama, naglasio potrebu da se prihvati zajednička povijest kao početna točka. Atatürk je u svom govoru, koji je privukao pažnju na važnost regio-

nalne suradnje i solidarnosti, istaknuo da mlada Republika Turska ne gleda na Balkance pod utjecajem gubitka balkanskih dijelova Osmanskog Carstva, nego prihvaća neovisne identitete balkanskih zemalja s pristupom orijentiranim prema budućnosti.

U vrijeme pada komunističkog režima devedesetih godina prošlog stoljeća te zatim doživljenih regionalnih kriza, Turska je počela ponovno pokazivati jak interes prema Balkancima.

Dramatične promjene koje opažamo u međunarodnoj politici od 1990-ih godina donijele su sasvim nove dimenzije i u svezi s pojmom sigurnosti u europskoj i globalnoj sferi.

Ahmet DAVUTOĞLU,
ministar vanjskih poslova Turske

» *Hrvatska i Turska dijele isti geografski položaj, vide svoju budućnost u europsko-atlantskim savezima, imaju iste interese i vizije kada je riječ o regionalnim i međunarodnim pitanjima i na taj način stvaraju temelje dobrih odnosa dviju država*

S obzirom na ove nove uvjete, potrebno je priznati da briga vezana za sigurnost naše regije koju danas nazivamo jugoistočnom Europom, nadilazi regionalne okvire, a time postaje predmet interesa cijelog svijeta. Najvažniji razlog tome je zanimanje velikih svjetskih zemalja, koje su važni akteri u međunarodnoj politici, za političku dinamiku jugoistočne Europe.

Danas je nužno shvatiti sigurnost Balkana kao sigurnost šire Europe. Budući da se Hrvatska nalazi u središtu sigurnosnog sustava šire Europe, njezina integracija u Sjevernoatlantski savez od iznimne je važnosti. U vezi s tim, Turska, koja je od samog početka podupirala hrvatsko članstvo u NATO-u, s velikim je zadovoljstvom dočekala i službeno pristupanje Hrvatske NATO-u na summitu u travnju ove godine.

Očuvanje sigurnosti i stabilnosti u jugoistočnoj Europi zauzima prioritet u vanjskoj politici Turske. Turska, zajedno s ostalim članicama međunarodnog društva, povalno gleda na hrvatsku uravnoteženu i mirovnu politiku koja čuva stabilnost u jugoistočnoj Europi i, ponosi se što je saveznica u NATO-u s pouzdanom i prijateljskom državom kao što je Hrvatska.

Sa zadovoljstvom vidimo da su posjeti na visokoj razini bili važan doprinos u bilateralnim odnosima dviju država. Od izuzetne su važnosti bili posjeti našeg predsjednika Hrvatskoj prošle godine te moга hrvatskog ko-

lege gospodina Gordana Jandrokovića našoj zemlji. Osim toga, i posjet bivšeg premijera našoj zemlji dao je veliki doprinos odnosima dviju država.

Radije nas i razvoj gospodarskih i trgovačkih odnosa naših zemalja. U posljednjih pet godina, udvostručila se trgovačka suradnja. Vjerujemo da će se trenutna globalna ekonomska kriza okončati, čime će se ubrzati i ekonomska suradnja između naših dviju zemalja.

Ponosni smo da možemo istaknuti da je jedna turska tvrtka u suradnji sa stranim partnerom sudjelovala u izgradnji autoceste Zagreb - Split koja je završena 2004. godine, čime je olakšana i ubrzana povezanost Zagreba i jadranske obale. Također se nadamo da će dvije turske tvrtke, koje su već investirale u sektor hotelijerstva u Dubrovniku - biseru Sredozemnog mora - potaknuti ulaganja i drugih turskih tvrtki u turistički sektor Hrvatske. I kao posljednje, jedan od najvažnijih koraka ovog sektora je investiranje jedne od najvećih turskih korporacija u projekt šibenske marine. Jednako tako nadamo se da ćemo vidjeti i hrvatske tvrtke na turskom tržištu.

U skladu s tim, Sporazumom o slobodnoj trgovini iz 2003. godine između dviju zemalja stvoreni su čvrsti temelji za daljnji razvoj trgovačkih odnosa. Na sjednicama Tursko-hrvatskog vijeća, koje se redovito održavaju, poslovni ljudi iz objiju zemalja imaju priliku poduzeti nove korake u razvoju ekonomskih i trgovačkih odnosa.

U današnjem svijetu, s međusobnim kulturnim i turističkim utjecajima, učvršćeni su i međuljudski odnosi između država; tako se radi i na povećanju razmjene na području kulture i turizma između Turske i Hrvatske. U svezi s tim, za Tursku je od velike važnosti i postojanje Odsjeka za turkologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, jer na taj način mladi tjelekom svog studijskog obrazovanja zavole Tursku.

Hrvatska i Turska dijele isti geografski položaj, vide svoju budućnost u europsko-atlantskim savezima, imaju iste interese i vizije kada je riječ o regionalnim i međunarodnim pitanjima i na taj način stvaraju temelje dobrih odnosa dviju država.

Činjenica da su prije četiri godine na isti dan naši narodi, čiji su se putevi presjekli prije približno 14 stoljeća, kročili na put prema članstvu u Europskoj uniji, simbolično predstavlja našu zajedničku sudbinu. U Hrvatskoj postoji velika suglasnost i potpora javnog mnijenja za ulazak u Europsku uniju, što se smatra primarnim ciljem i nacionalnim prioritetom.

Turska pomno prati proces pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji i pohvaljuje napredak koji je ostvarila.

Nije pogrešno očekivati da će Hrvatska u najkraćem roku završiti pregovore za pristupanje Europskoj uniji, budući da je vrlo uspješno otklonila sve poteškoće s kojima se susrela na putu za članstvo u Europskoj uniji. Lijepa zemlja Hrvatska, sa svojom himnom koja se prigodno zove »Lijepa naša domovino«, nesumnjivo će u najkraćem vremenu zauzeti mjesto unutar Europske unije s ostalim članicama. Jedna hrvatska poslovice kaže: »Poštovanje prema nama je u našim vlastitim rukama«.

Najdublje vjerujem da će Turska i Hrvatska, koje su postavile nove temelje savezništva u zadnjih deset godina 20. stoljeća, potaknuti postojanje u regiji i svijetu i da će to preneti na buduće generacije.